

Voorzitters van de Monitoring Commissie Accountancy nemen plaats om het rapport te presenteren.

FOTO: ANP

ACCOUNTANCY

Commissierapport accountancysector is niet overtuigend onderbouwd

Eva Eijkelenboom is werkzaam bij Erasmus School of Law en KPMG.

Vorige week verscheen het derde en laatste rapport van de Monitoring Commissie Accountancy (MCA). De boodschap is in lijn met eerdere rapporten van de MCA en toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM): Kwaliteit van de accountantsorganisaties schiet tekort. Verandering en verbetering van de sector gaan te traag en hardnekkige problemen als het partnermodel, spanning tussen klant- en publiek belang en het oligopolie van de Big Four worden nog steeds onvoldoende aangepakt.

Kortom, de brandhaard in de accountantssector is onvoldoende onder controle. De MCA pleit daarom voor blussen met 'impactvolle ingrepen' en reikt daarvoor een pakket van 30 maatregelen aan.

De afgelopen jaren is het accountantslandschap geteisterd door grote en kleine brandjes. Met de oproep van de MCA om de oorzaken aan te pakken is dan ook niets mis. Sterker nog, het plan om eerst de oorzaken vast te stellen voor het nemen van maatregelen verdient de voorkeur. Een goed onderbouwde, brede discussie over de beste methode om toekomstige

incidenten te voorkomen is wenselijk.

De MCA voedt de discussie met een omvangrijk rapport dat dient tot reflectie. Zij onderzoekt de voortgang en het effect van het verandertraject met 53 maatregelen dat in 2014, mede door accountantsorganisaties zelf, is ingezet. En de MCA concludeert dat de werking van de maatregelen en de bereikte effecten onvoldoende zijn aangetoond.

VRUCHTBARE GROND

Bij dit rapport zijn echter methodologische kanttekeningen te plaatsen. Zo is het opvallend — zeker gezien de oproep van de MCA voor deugdelijke (dossier) grondslagen bij accountants — dat de onderbouwing van het kritisch getoonzette onderzoek grotendeels lijkt te volgen uit anonieme citaten.

Zorgwekkender is dat een literatuurlijst ontbreekt en de MCA bewust kiest voor minimale verwijzingen ter onderbouwing van haar onderzoek.

In mijn promotieonderzoek toonde ik aan dat negatieve publiciteit in de accountantssector leidt tot haastige en ondoordachte wetgeving. Dat draagt niet bij aan vertrouwensherstel. Publicatie van het MCA-rapport net na het politieke kerstreces en voorafgaand aan publicatie van het eindrapport van de Commissie Toekomst Accountancysector (CTA), is dan ook spelen met vuur.

Opmerkelijk is ook dat de MCA meent dat in het huidige verandertraject van de accountantsorganisaties het dwingend karakter van wet- en regelgeving ontbreekt. Sinds 2015 betreft de AFM het verandertraject en de borging ervan expliciet in haar toezicht op accountantsorganisaties. Daarnaast staat het bevorderen van kwaliteit centraal in de omvangrijke hoeveelheid (nieuwe) wettelijke verplichtingen.

De MCA benadrukt (terecht) dat toezicht op de accountantssector nodig is

en beveelt aan het toezicht te intensiveren. Een toezichthouder waarborgt en stimuleert de kwaliteit. Ik juich het MCA-voorstel dat de toezichthouder vaker onderzoek doet en daarover rapporteert toe.

De MCA adviseert ook om een permanente MCA in te stellen en daarmee de toezichtdruk verder te verhogen. De MCA kan dan bijvoorbeeld de controle van niet-financiële informatie door accountants monitoren. Dat voorstel verdient op zijn minst nadere onderbouwing.

In navolging van de aanbevelingen van de CTA in haar interim-rapport onderschrijft de MCA dat de controle van niet-financiële informatie niet voorbehouden is aan accountants. Onduidelijk is dan ook waarom er toezicht op accountants nodig is voor deze niet specifiek aan accountants voorbehouden taak. Zou de monitoring van de nieuwe MCA zich in dat geval niet moeten uitstrekken tot alle controleurs van niet-financiële informatie? Deze aanbeveling is wellicht een iets te impactvolle ingreep.

Overigens zal meer toezicht niet leiden tot het verdwijnen van incidenten. Dat is niet alleen onhaalbaar maar ook onwenselijk. Incidenten hebben ook een preventieve werking. Preventieve branden zorgen voor vruchtbare grond. Zo stimuleert de publicatie van de onderzoeksbevindingen door de toezichthouder een leereffect dat kan bijdragen aan versterking van de gehele sector. Met de uitkomsten van het CTA-onderzoek, dat volgende week wordt gepresenteerd, zal het leereffect ongetwijfeld verder versterkt worden.

Kortom, voordat wordt ingegrepen is een sterkere onderbouwing nodig. Want sterker brandweerwagens met loeiende sirenes in de politieke arena indrukwekkend zijn, verdient een effectief opgehangen brandmelder de voorkeur.

Meer toezicht op de accountancysector zal niet leiden tot het verdwijnen van incidenten